

Protokoll fört vid enskild föredragning

Beslutande
Minister
Annika Hambrudd

Föredragande
Enhetschef
Mikko Helminen

Justerat
Omedelbart

Nr 5

Ansökan om ersättning gällande fast fornlämning Sa 20.9

i Långbergsöda, Saltvik

ÅLR 2020/7067

33 U3a

Ärende

Fastighetsägaren till fastigheten Uppgård 736-420-1-15 har den 14 september 2020 anhållit hos Ålands landskapsregering om ersättning för fast fornlämning Sa 20.9 med stöd av 12 § 1 mom. i landskapslag (1965:9) om fornminnen.

Beslut

Landskapsregeringen avslår ansökan om ersättning, enligt bilaga 1.

Hänvisning
Er anhållan, dat. 14.9.2020

Arvid Mörn
Västergatan 35
22430 SALTVIK

Kontaktperson
Enhetschef Mikko Helminen

Ärende

Ansökan om ersättning gällande fast fornlämning Sa 20.9 i Långbergsöda, Saltvik

Ärende

Fastighetsägaren till fastigheten Uppgård 736-420-1-15 har den 14 september 2020 anhållit hos Ålands landskapsregering om ersättning för fast fornlämning Sa 20.9 med stöd av 12 § 1 mom. i landskapslag (1965:9) om fornminnen (nedan fornminneslagen). Det ansökta beloppet är 60 400 euro.

Beslut

Landskapsregeringen avslår ansökan om ersättning.

Motivering

Landskapsregeringen har den 4 juli 2019 avslagit sökandens ansökan om rubbande av fast fornlämning Sa 20.9 på fastigheten Uppgård 736-420-1-15 i Långbergsöda, Saltvik (123 U3, ÅLR 2012/1748). Avslaget gäller sökandens planer för anläggande av trädgårdsodling och andra planteringar på bostadstomten, samt uppförande av nybyggnad av garage, vedlider och rondell. Landskapsregeringen konstaterade i sitt beslut att trädgårdsodling och andra planteringar på bostadstomten kan uppföras så att det inte innebär ingrepp på fast fornlämning förutsatt att anläggningarna placeras i sin helhet reversibelt ovan den befintliga markytan. Beträffande planerad nybyggnad av garage och vedlider samt anläggande av rondell konstaterade landskapsregeringen att fastighetsägaren kan styra markanvändningen så att fornlämningen inte behöver beröras. Därmed konstaterade landskapsregeringen att fast fornlämning Sa 20.9 till de delar som rubbande avslagits inte orsakar oskäligt stor olägenhet i förhållande till fornlämningens betydelse.

I samma beslut beviljade landskapsregeringen fastighetsägaren tillstånd för rubbande av de delar av fornlämningen som kan komma att beröras av grävningsarbeten som är nödvändiga för skötsel och underhåll av de befintliga byggnaderna på tomten. Gällande de anläggningar som är planerade att uppföras utanför fornlämningens utbredning,

konstaterade landskapsregeringen att dessa inte berör fornlämningen på ett sådant sätt som enligt 1 § 2 mom. i fornminneslagen är tillståndspliktigt.

Enligt 12 § 1 mom. i fornminneslagen har sökanden i de fall landskapsregeringen avslår ansökan om rubbande av fast fornlämning som orsakar sökanden olägenhet som inte är ringa, rätt till full ersättning av landskapet. Enligt nämnda bestämmelse ska en ansökan om ersättning inlämnas till landskapsregeringen inom sex månader från den dag landskapsregeringens beslut att avslå en ansökan om att rubba fornlämning vunnit laga kraft. Landskapsregeringens beslut vann laga kraft 12.6.2020. Landskapsregeringen konstaterar därmed att sökandens ansökan om ersättning inlämnats inom i lagen angiven tidsram.

Landskapsregeringen konstaterar att fastighetsägarens yrkanden utgår från att den benämnda fastigheten omfattas till stor del av fast fornlämning. Till följd av detta kan fastigheten inte användas ändamålsenligt. Fastighetsägaren har bifogat till sin ansökan ett värderingsutlåtande från fastighetsmäklare, som avser den befintliga byggnadstomten jämte byggnader och fasta anslutningar på fastigheten. Sökanden har dock inte beaktat landskapsregeringens beslut om att bevilja tillstånd för rubbande av fast fornlämning vid grävningensarbeten som är nödvändiga för skötsel och underhåll av de befintliga byggnaderna på tomten. I ansökan har det inte heller presenterats alternativa placeringar för byggnader och andra anläggningar på platsen, samt den olägenhet som skulle uppstå att placera anläggningar utanför den fasta fornlämningens omfattning.

Landskapsregeringen har därmed den 28.9.2020 begärt sökanden att komplettera sin ansökan med ett underlag som endast beaktar olägenhet orsakad av nekad rubbning på fastigheten (127 U3, dat. 28.9.2020). Sökanden har den 26.10.2020 inkommit med redogörelse. Enligt sökanden ska det ursprungliga värderingsutlåtandet beakta den verkliga olägenhet som orsakas av nekad rubbning, särskilt då landskapsregeringens beslut inte beviljar tillstånd för att rubba fornlämningen för att uppföra ny- och tillbyggnation på fornlämningen då behov uppkommer. Sökanden har även påpekat att beslutet inte ger möjlighet för sökanden att uppföra eller återuppbygga de befintliga byggnaderna på de gamlas ställe. Här konstaterar landskapsregeringen att sökanden i sin ansökan om rubbande inte yrkat detta och att en ny byggnad kan uppföras på samma yta som den gamla utan hinder av fornminneslagen.

Vidare bedömer sökanden att hela den (nuvarande) bostadstomten utgörs av fast fornlämning, vilket medför att det därför finns inga alternativa placeringar på tomten. Tomten som i ansökan är definierat med en yta på en (1) hektar, gränsar i norr samt i öster till andra fastigheter, i väster ligger sökandens produktions/maskinhall med upplägningsplan. I söder begränsas tomten av en smal åkerteg varefter en väg med vägområde möjliggör utvidgning av tomten.

Landskapsregering konstaterar att fornlämningens belägenhet, så som den är utmärkt på den officiella grundkartan, täcker en yta på 0,8 hektar, vilket utgör endast 5 % av skiftets totala yta på ca 13 hektar. Då området inte är planlagt och det finns inget som hindrar att möjliga byggnader kunde utsträckas utanför det som sökanden definierar som gårdstun kan den utpekade tomtmarken inte heller ses som begränsande för nybyggnation på fastigheten. Detta medför enligt landskapsregeringen att det finns gott om möjligheter att förverkliga sökandens planer på byggnation inom fastigheten utan att göra ingrepp i den fasta fornlämningen Sa 20.9. Enligt landskapsregeringens bedömning orsakar fast fornlämning Sa 20.9 således ingen olägenhet för sökanden.

Tillämpade lagrum

1 och 12 §§ i landskapslag (1965:9) om fornminnen

Ändringssökande

Ett beslut som landskapsregeringen fattat med stöd av landskapslag (1965:9) om fornminnen kan avseende lagligheten överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen, besväransvisning bifogas.

Enligt 12 § 2 mom. i landskapslag (1965:9) om fornminnen ska talan om ersättning väckas vid Ålands tingsrätt inom ett år från det att landskapsregeringens beslut att avslå ansökan om ersättning vann laga kraft.

Delgivning

Detta beslut delges fastighetsägaren bevisligen per post mot mottagningsbevis i enlighet med 55 § 1 mom. och 51 § 3 mom. i förvaltningslagen (2008:9) för landskapet Åland.

Minister

Annika Hambrudd

Enhetschef

Mikko Helminen

BILAGOR

Besväransvisning